

Povilas TEBELŠKIS

PALĖVENĖS VIENUOLYNO ARKLIDŽIŲ PASTATO TYRINĖJIMAI 1998 M.

Palėvenės vienuolyną (G 168 K; Kupiškio r., Noriūnų sen.) sudaro 3 korpusų 2 aukštų gyvenamasis vienuolyno pastatas bei ūkiniai pastatai: svirnas, arklidė, tvarto liekanos. Dauguma vienuolyno pastatų statyti XVIII a.

Palėvenės vienuolyno žvalgomicieji archeologiniai tyrinėjimai jau vykdyti 1991 ir 1993 m. Jų metu daugiausia tyrinėta vienuolyno gyvenamojo pastato aplinka. 1998 m., greta kitų darbų, buvo numatyta vykdyti vieno iš ūkinių pastatų – buvusios arklidės išilginės sienos (nuo vieškelio pusės) tvirtinimo darbus. Tam reikėjo patikrinti pamatų būklę, jų gylį. Pagal SP UAB „Lietuvos paminklai“ užsakymą 1998 m. gegužės mėn. vykdyti nedidelės apimties žvalgomicieji archeologiniai tyrinėjimai. Jų metu iškasta tranšėja bei 4 šurfai.

Šurfluose Nr. 1–3 0,6–0,7 m gilyje, o šurfe Nr. 4 – 0,35–0,4 m gilyje nuo žemės paviršiaus užfiksuotos buvusio grindinio liekanos. Tokiame gilyje buvo žemės paviršius statant arklidžių pastatą. Jo pamatai baigiasi 0,8–1,05 m gilyje (tarp šurfų Nr. 1–2), 0,9 m gilyje – į ŠR nuo įvažiavimo vartų ir 1,25 m gilyje – šurfo Nr. 4 vietoje. Pastato pamatų viršutinė dalis mūryta iš plytų, apačia – iš akmenų. Pamatai į ŠR nuo šurfo Nr. 2 šiek tiek skiriasi nuo pamatų, esančių į PV nuo šio šurfo. Iš pastato plano matyti, kad ties pastarąja sienos dalimi, iš pastato vidaus, yra nišos, analogiškos vienuolyną supančioje tvoroje esančioms nišoms. Galimas dalykas, kad šiai pastato daliai panaudota tvora, o kita jo dalis išmūryta naujai. Matyt, dėl šios priežasties siena irsta būtent toje vietoje, kur prie pastato prijungta tvora. Iš kiemo pusės pagal pastato sieną, 0,4 m gilyje nuo žemės paviršiaus, yra išlikęs (tik neaišku, ar visu ilgiu) iš akmenų grįstas latakas vandeniui nutekėti nuo pastato pamatų. Latakų išorinis kraštas yra 0,7 m nuo sienos, jo viršutinės dalies plotis – 0,4 m, latakų dugnas – 0,4 m gilyje nuo žemės paviršiaus, paties latakų gylis 17–18 cm. Tyrinėjimų metu rasta moneta (Jono Kazimiero Lenkijos 1663 m. šilingas), batų pasagėlė.

Povilas TEBELŠKIS

The investigation of stables of Palėvenė Monastery in 1998

In 1998, the foundations of stables belonging to Palėvenė Monastery (Kupiškis district) were investigated. It was established that the foundations of the stables are 0.8-1.05-m deep below the earth's surface. During the investigations, John Casimir's coin of 1663 and a shoe heel were found.